

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 345/2019-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a zo sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených spoločnosťou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Róbert Ružbašán, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 104/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 104/2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice-okolie p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 104/2015 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume po 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a trovy konania v sume 439,06 € (slovom štyristotridsaťdeväť eur a šesť centov), ktoré je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právnej zástupkyne AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s't'aznostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 345/2019-17 z 21. novembra 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú s't'aznosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s't'azovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 104/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú stranou v konaní o určenie vlastníckeho práva vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalovaných, ktoré sa začalo 28. januára 2015 a dosiaľ nie je právoplatne skončené.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, navrhli, aby ústavný súd rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 104/2015 porušené boli, prikáže okresnému súdu konať, a súčasne sa domáhali priznania finančného zadosťučinenia každému v sume 3 500 € a náhrady trov konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

4. Pred prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval podpredsedníčku okresného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a zároveň ju vyzval, aby oznámila, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. 1 Spr V/385/2019 z 25. októbra 2019. Po uvedení úkonov súdu v ich chronologickom poradí uviedla, že sťažovateľ [REDAKOVANÉ] podal 23. mája 2019 sťažnosť na prietahy predsedníčke okresného súdu, ktorá bola v odpovedi na sťažnosť zo 17. júna 2019 posúdená ako dôvodná. Bez toho, aby sťažovatelia poskytli okresnému súdu čas na realizovanie nápravy, podali 26. júla 2019 ústavnú sťažnosť, ktorou namietajú porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ju označila ako „účelovo podanú“. V podaní doručenom ústavnému súdu 2. decembra 2019 predsedníčka okresného súdu uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej ústavnej sťažnosti.

6. Na výzvu ústavného súdu zaslal právny zástupca sťažovateľov k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu stanovisko, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 10. decembra 2019. Uviedol, že „od podania ústavnej sťažnosti už uplynuli viac ako 2 mesiace a vo veci nie je nariadené pojednávanie, čiže nie je žiaden predpoklad toho, že vec bude rozhodnutá v dohľadnej dobe“. Zmenu v osobe zákonného sudcu právny zástupca nepovažuje za relevantnú vo vzťahu k prieťahom v konaní a tiež zdôraznil, že stav právnej neistoty v prípade sťažovateľov trvá viac ako 4,5 roka, avšak vo veci ku dňu podania stanoviska nebolo nariadené ani jedno pojednávanie. Ďalej poukazuje na to, že celé napadnuté konanie je poznačené prieťahmi, teda nejde len o obdobie od januára do decembra 2017, ako to uvádza predsedníčka okresného súdu. Na záver právny zástupca uviedol, že zotráva na podanej ústavnej sťažnosti, súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci a vyčíslil trovy konania.

III.

Obsah súdneho spisu v napadnutom konaní

7. Z obsahu sťažnosti, jej príloh, zo spisu okresného súdu sp. zn. 16 C 104/2015, ako aj z chronologického prehľadu úkonov uvedených vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil tieto podstatné skutočnosti o priebehu napadnutého konania:

- 28. januára 2015 bol okresnému súdu doručený návrh na začatie konania;
- 5. marca 2015 okresný súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh;
- 13. apríla 2015 žalobcovia zaplatili súdny poplatok;
- 23. apríla 2015 boli účastníkom konania doručované poučenia o procesných právach a povinnostiach, žalovaným doručovaná žaloba s prílohami na vyjadrenie sa k nej;
- 29. apríla 2015 bola okresnému súdu doručená závada v doručení súdnych písomností žalovanej v 5. rade (adresát neznámy);
- 20. mája 2015 bola súdu doručená závada v doručení súdnych písomností žalovanému v 4. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote);

- 21. mája 2015 bol zisťovaný pobyt žalovaného v 4. rade, výzva žalobcovi v 1. rade na oznámenie aktuálnej adresy žalovanej v 5. rade;
- 3. júna 2015 bola súdu doručená odpoveď žalobcu v 1. rade;
- 17. júna 2015 boli súdu doručené závady v doručení súdnych písomností žalovanému v 4. a 5. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote);
- 24. júna 2015 obsah nedoručených zásielok bol doručovaný žalovaným v 4. a 5. rade opätovne;
- 22. júla 2015 boli súdu doručené závady súdnych písomností žalovanému v 4. a 5. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote);
- 23. júla 2015 bola zásielka súdu doručovaná žalovanému v 4. rade prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru Sobrance;
- 3. augusta 2015 bola súdu doručená odpoveď polície;
- 20. augusta 2015 bol zisťovaný pobyt žalovanej v 5. rade; poučenia o procesných právach spolu s výzvou doručované žalovanej v 5. rade;
- 4. septembra 2015 bolo súdu doručené vyjadrenie Slovenského pozemkového fondu Bratislava (zástupca žalovaných v 1. – 3. rade) k žalobe;
- 20. augusta 2015 a 21. septembra 2015 bola súdu doručená záhada v doručení písomností žalovanej v 5. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote);
- 1. októbra 2015 bol prešetrovaný pobyt žalovanej v 5. rade prostredníctvom Obecného úradu Ploské;
- 13. októbra 2015 bola súdu doručená odpoveď obecného úradu;
- 12. novembra 2015 bolo súdu doručené vyjadrenie Slovenského pozemkového fondu k žalobe;
- 28. decembra 2015 súd doručoval vyjadrenie Slovenského pozemkového fondu k žalobe právnej zástupkyňi žalobcov;
- 3. februára 2016 bol prešetrovaný pobyt žalovaných v 4. a 5. rade;
- 9. februára 2016 bolo do spisu pri jeho nahliadnutí predložené plnomocenstvo právneho zástupcu žalovaných v 4. a 5. rade;
- 4. marca 2016 poučenia o procesných právach a povinnostiach odoslané právnomu zástupcovi žalovaných v 4. a 5. rade;
- 28. apríla 2016 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaných v 4. a 5. rade k žalobe;

- 24. mája 2016 bolo vyjadrenie žalovaných v 4. a 5. rade odoslané na vyjadrenie právnej zástupkyňi žalobcov a zástupcovi žalovaných v 1. – 3. rade;
- 22. decembra 2016 právna zástupkyňa žalobcov bola vyzvaná na doručenie písomného stanoviska k vyjadreniam;
- 9. októbra 2017 bol spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi tunajšieho súdu JUDr. Ľubici Adamčíkovej;
- 4. decembra 2017 opatrením predsedu okresného súdu bol spis pridelený na rozhodnutie sudkyňi tunajšieho súdu JUDr. Zuzane Sinčákovej;
- 5. decembra 2017 bol spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Zuzane Sinčákovej;
- 9. januára 2018 boli oznámenie o zmene zákonného sudcu a výzva stranám sporu doručované na vyjadrenie sa k vzájomným vyjadreniam;
- 24. januára 2018 bola súdu doručená žiadosť zástupcu žalovaných v 1. – 3. rade o predĺženie lehoty na oznámenie výsledkov šetrenia;
- 2. februára 2018 bolo súdu doručené podanie zástupcu žalovaných v 1. – 3. rade – predloženie dôkazu;
- 16. apríla 2018 bolo zistené, že žalovaný v 3. rade zomrel, a že u notára sa vedie konanie o dodatočnom prejednaní dedičstva po poručiťovi;
- 23. apríla 2018 uznesením bolo rozhodnuté o zastavení konania proti žalovaným v 1. a 3. rade (uznesenie právoplatné 16. mája 2018);
- 10. augusta 2018 bol prešetrovaný pobyt žalovanej v 2. rade, pripájané dedičské spisy, Okresný úrad Košice-okolie (ďalej len „okresný úrad“), katastrálny odbor vyzvaný na predloženie dokladov;
- 28. augusta 2018 bola súdu doručená odpoveď okresného úradu;
- 16. januára 2019 žiadosť adresovaná okresnému úradu, katastrálnemu odboru o predloženie dokladov; výzva adresovaná právnej zástupkyňi žalobcov;
- 31. januára 2019 odpoveď – predloženie dokladov okresným úradom;
- 2. marca 2019 a 6. apríla 2019 bola súdu predložená právnu zástupkyňou žalobcov žiadosť o predĺženie lehoty;
- 16. apríla 2019 bolo právnu zástupkyňou žalobcov doručené upresnenie okruhu pasívne legitimovaných účastníkov;

- 20. júna 2019 súd uznesením pripustil do konania žalovaných; poučenia o procesných právach a povinnostiach doručované pripusteným žalovaným spolu so žalobou a s prílohami;

- 12. a 14. augusta 2019 boli súdu doručené závady v doručení súdnych písomností žalovanými;

- 17. septembra 2019 bola žiadosť o pripojenie dedičského rozhodnutia po nebohom žalovanom adresovaná Okresnému súdu Prešov;

- 27. septembra 2019 bolo súdu doručené dedičské rozhodnutie z Okresného súdu Prešov;

- 11. októbra 2019 bol právnenému zástupcovi žalovaných doručovaný návrh na rozšírenie okruhu žalovaných a vyjadrenie žalobcov; pripusteným žalovaným doručovaný podanie žalobcov na vyjadrenie; prostredníctvom polície doručované súdne písomnosti;

- 25. októbra 2019 bola súdu doručená odpoveď polície a uznesením zastavené konanie proti žalovanému v 8. rade; podnet na začatie dedičského konania doručovaný Okresnému súdu Prešov;

- 29. októbra 2019 bola súdu doručená odpoveď Obvodného oddelenia Policajného zboru Tvrdošín, čo sa týka doručenia súdnej písomností žalovanej.

IV.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práva alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovatelia sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

11. Sťažovatelia zároveň namietali aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý súdom prikazuje, aby postupovali

v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným prierahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

V.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

17. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že prípadná právna či faktická zložitost' napadnutého konania nemohla mať žiadny vplyv na jeho doterajší priebeh, keďže okresný súd dosiaľ nezačal konať vo veci samej, ale riešil procesné otázky súvisiace so skutočnosťou, že na strane žalovaných došlo v priebehu konania k zmenám, keďže niektorí z nich zomreli a bolo potrebné aj vzhľadom na výsledky prebiehajúcich dedičských konaní ustáliť procesné postavenie ich právnych nástupcov v napadnutom konaní.

18. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovatelia si opakovane nepreberali zásielky súdu počas celého roka 2015, pričom tieto zásielky obsahujúce žalobu a poučenie o procesných právach strán konania sa okresnému súdu vracali s oznámením, že ich adresáti neprevzali v odbernej lehote. Uvedené skutočnosti

prispeli k predĺženiu doterajšieho priebehu konania, a teda sčasti majú aj priamu príčinnú súvislosť so vzniknutými prierahmi. Ústavný súd tieto skutočnosti zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní primeraného zadosťučinenia.

19. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prierahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

20. Zo súdneho spisu sp. zn. 16 C 104/2015 vyplýva, že okresný súd po podaní žaloby začal realizovať procesné úkony v súlade so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania, avšak počas roka 2015 nebolo možné sťažovateľom doručiť poštou súdne zásielky (nepreberali ich v odbernej lehote), preto sa okresný súd pokúšal o iné spôsoby doručenia, resp. zisťoval ich iný možný pobyt. Po založení plnej moci pre právneho zástupcu sťažovateľov do spisu (9. februára 2016), doručení žaloby, poučení o procesných právach sťažovateľov a odoslani ich vyjadrení k žalobe protistrane 24. mája 2016 ostal okresný súd dlhodobo nečinný. Po zmene zákonného sudcu začal okresný súd konať až 9. januára 2018, pričom celý jeho doterajší postup smeroval k určeniu osôb v procesnom postavení žalovaných. Z predloženého spisu vyplýva, že okresný súd napriek tomu, že konanie trvá už takmer päť rokov, nezačal konať vo veci samej a dosiaľ nenariadil žiadne pojednávanie. Podľa názoru ústavného súdu takýto procesný postup okresného súdu v napadnutom konaní nemožno považovať za efektívny a smerujúci k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľov, preto nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov.

21. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zohľadnil najmä doterajšiu celkovú dĺžku namietaného konania (takmer päť rokov), neefektívny postup okresného súdu, ktorý bol navyše poznamenaný jeho dlhodobou nečinnosťou, ako aj správanie sťažovateľov v súvislosti s (ne)preberaním súdnych poštových zásielok, ktoré malo tiež podiel na jeho predĺžení. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného

súdu v napadnutom konaní boli porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

22. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou vo veci konal.

24. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku rozhodnutia).

VI.

Primerané finančné zadosťučinenie

25. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

26. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

27. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci,

ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

28. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali priznať každému z nich primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 500 €, pričom ako dôvody, z akých sa ho domáhajú, uviedli *„stres, stratu dôvery v súdy a súdny systém Slovenskej republiky a ich význam, pocit krivdy a nespravodlivosti, obrovskú beznádej a bezmocnosť“*.

29. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

30. Vzhľadom na konštatované zbytočné prieskumy, neefektívny postup okresného súdu a zjavne neprimeranú dĺžku konania, bez toho, aby súd začal konať vo veci samej, berúc do úvahy správanie sťažovateľov a všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd, majúci na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 500 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku rozhodnutia).

VII.

Náhrada trov konania

31. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

32. Sťažovatelia si uplatnili náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním právnou zástupkyňou. Sťažovatelia si uplatnili túto náhradu trov konania v samotnej ústavnej sťažnosti vo výške 439,04 € a v stanovisku k vyjadreniam predsedníčky okresného súdu z 10. decembra 2019 ju navýšili o ďalší úkon právnej pomoci, teda spolu žiadajú priznať náhradu trov konania vo výške 658,56 €.

33. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 €. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 91,47 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2019, t. j. za dva úkony pri zastupovaní dvoch sťažovateľov 365,88 €.

34. Pokiaľ ide o ďalší úkon právnej služby – stanovisko k vyjadreniam okresného súdu doručené 10. decembra 2019, ústavný súd konštatuje, že neobsahuje nové, resp. ústavnoprávne relevantné skutočnosti, ktoré nie sú obsiahnuté v samotnej ústavnej sťažnosti, preto im odmenu za uvedený úkon nepriznal.

35. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľov predložila doklad o tom, že je platcom dane z pridanej hodnoty, ústavný súd jej zvýšil odmenu o 20 %. Ústavný súd teda priznal úspešným sťažovateľom náhradu trov konania v sume 439,06 € (bod 4 výroku nálezu).

36. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu